

Ingen fara för folkmusiken Ungdom med på spelmanskurs

Christina Frohm från Gnesta är riksspelman så kvinna hon är. Här på spelmanskurs i Ramnäs uppvaktad av fr.v. Robert Hellström, Enköping, Håkan Andersson, Danderyd, Thure Enberg, Södertälje och Artur Halvarsson, Surahammar

Det är inte enbart Kalle i Gnesta! Nej — därifrån kommer bl.a. också unga Cristina Frohm som i att hantera sin fiol nått värdigheten att kallas riksspelman. Om nu en flicka får lov att heta sådant . . .

I varje fall återfanns hon bland ett 35-tal spelmän under allhelgonahelgens spelmanskurs på ABF-hemmet i Ramnäs. Det samarbete som ABF-distriktet och spelmansförbundet idkar i U-län ger inte resultat endast där utan också i angränsande landskap.

Eftersom västmanlänningarna befann sig på "hemmaplan" var det naturligt att de bildade majoriteten. Med fanns också "observatörer" från Sörmlands, Uppsala och Örebro län. De erfarenheter och impulser spelmännen gav på

kursen skall m.a.o. ge kedjereaktioner utanför länets gränser . . .

Bakom kursen ligger alltså ABF och spelmansförbundet. Där Odd Uhrbom respektive Lars Lundevall höll i det organisatoriska samspillet. Men kände Gösta Sandström däremot mera i stråken. Inte i taktipinnen — han ville inte kalla detta ledarskap för dirigering. Istället impulsgivning! Gösta Sandström — kommunal musikledare i Täby — hävdar att låtar skall ges friheten att inte behöva notbindas. Lära in per not första gången är tillåtet — men sedan skall man genom att lyssna på varandra ge låtarna ett annat liv . . .

Kursdeltagarna är sådana som ute på fältet handhar ledningen i denna verksamhet. Grupparbetet syftade till att ge denna ett sche-

ma anpassade till spelmanslag av denna typ. Även att införa en viss metodik.

Det finns säkerligen många spelmän ute i bygd och stad väntande på "upptäckten . . ." Meningen är att man skall värva nya prosluter till folkmusiken.

Gösta Sandström har tidigare varit med på en liknande kurs på Ramnäs. Men då lagd på rikspianon och i stora drag byggande på samma idéer. Därmed återvändande till utgångspunkten och Cristina från Gnesta. Driver man verksamhet i sådana här former är det ingen risk att folkmusiken försvinner. Cristina var en av de ungdomar som fanns med på kursen i Ramnäs. Som skall föra spelmans-traditioner och folkmusik vidare . . .

Text: Sven Carlberg
Foto: Sigge Jansson

Att höra
en dag i
november

FOLKMUSIK tycks ha en paradoxal egenskap, doften växer med avståndet.

På den tiden locklåtarna flög som stora ljuderpentiner över fäbodarna om sommaren och det gick en fiolspelman på var tjugonde manlig medborgare var det, förstår man, bara profetiskt begåvade människor som begrep att detta var något som förtjänade att bli bevarat. Och i många fall var det väl inte örat som vägledde utan någon sorts allmänt gammalsvärmeri, en Skansenromantik som i rimlighetens namn också skulle omfatta musiken.

Det är annorlunda nu. Folkmusikens miljöer är borta, och förvaltas den annu av några få, så är det för att de känner för den som musik och för att musiken är det enda som återstår av en värld de bär inombords.

Man hör det när de sjunger, man hör det när de spelar. Sveriges Radio har gett ut en ny stor LP, "Locklåtar och musik på horn och pipa" (RELP 5017), och än en gång blir man varse vilken märkvärdig konkretion denna musik har. Ropen med sina öppna enkla tonstegsbågar beskriver väldiga avstånd i rummet, räknade i mil, och inunder hör man ödemarker-nas tystnad, friskheten och dofterna.

Här finns också sälglöjtspelaren Eugen Hällkvist, upphittad 1963, till allmän förvåning, för konsten att spela sälglöjt trodde man var utdöd för länge sen. Här drar han en liten tokig låt på 35 sekunder. Med sälglöjten var det så att den bara fanns om våren, när saven stiger i sälggrenen så att barken kan lossas: sälglöjten är våren och ingenting annat. Det kvillar och glittrar, och snön smyger skamsat bort mot skuggorna i mörkskogen. Eugen Hällkvist trampar sin muntra tretakt med ena täpspetsen och kvintillerar: den gamla svenska drömmen om lycka. Något att höra en dag i november. — ALF THOOR